



**Szakmai tudományos közlemények –
dolgozatok,
szakcikkék és
tanulmányok**

Dr. Kovács Gyula rovata

Dr. Kovács Gyula

***A Btk. Különös Részének új tényállásai, a 2015. évi CXL.
törvény tükrében***

Az Országgyűlés 2015. szeptember 4-én tárgyalta az egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosítását célzó T/5983. számú törvényjavaslatot, amelynek előadója dr. Pintér Sándor belügyminiszter volt.

A törvényjavaslathoz fűzött előterjesztés általános része, a jogszabálymódosításokat az utóbbi időszakban drasztikusan megnövekedett illegális határátlépésekkel, illetve az azokhoz szorosan kapcsolódó tömeges bevándorlással indokolta, amely komoly gazdasági megterhelést jelent az ország számára. A módosítás célja, hogy megoldást teremtsen a „rohamosan növekvő illegális bevándorlás következtében kialakult válsághelyzet kezelésére”.

A Parlament a törvényjavaslatot még aznap elfogadta, a 2015. évi CXL. törvény pedig a Magyar Közlöny 2015/124. (IX. 7.) számában jelent meg.

A 2015. évi CXL. törvény 10 törvényt, ebből 3 büntetőjogszabályt módosított:

- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt (Be.);²²
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényt (Btk.);²³
- a büntetések, intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL törvényt (Bvtv.).²⁴

A büntetőjogi módosító rendelkezések 2015. szeptember 15-től léptek hatályba.

A BTK. KÜLÖNÖS RÉSZÉNEK ÚJ TÉNYÁLLÁSAI

A tényállásokhoz fűzött általános indokolás szerint, az utóbbi időszakban az Európai Unió több tagállamában, köztük Magyarországon is, egyre komolyabb problémát okoz az illegális bevándorlás. Az államhatárok védelme időről-időre modernebb létesítmények építését és technikai eszközök telepítését igényli. E létesítményekkel és eszközökkel biztosított védelem kijátszása, illetve azok megrongálása oly mértékben veszélyezteti az államhatár hatékony őrzését, hogy a büntetőjogi szabályozás (szankcionálás) indokolt.

²² 2015. évi CXL. törvény 24–25. §.

²³ 2015. évi CXL. törvény 26–32. §.

²⁴ 2015. évi CXL. törvény 35–38. §.

Az illegális migráció egyik kísérőjelensége az embercsempészek (Btk. 353. §) számának növekedése, ami e bűncselekmények elkövetőivel szemben szigorúbb fellépést indokol. Erre tekintettel a módosítás az embercsempészés büntetési tételeit megemelte.

A részletes indokolás a fentieket a következőkkel egészíti ki: a jogellenes bevándorláshoz kapcsolódó kriminalitás, illetve e cselekmények közrendet és közbiztonságot fokozottan veszélyeztető volta igazolja, hogy akár a legszigorúbb közhatalmi eszközökkel, azaz a büntetőjogi szankcionálás útján is szembe kell szállni e törvénytelen magatartások súlyosabb elkövetési alakzataival. Erre figyelemmel, a Btk.-nak a közigazgatás rendje elleni bűncselekményeket tartalmazó fejezete kiegészül három új tényállással.

Határzár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §)

A bűncselekmény jogi tárgya: Magyarország szuverenitását jelképező államhatár átlépésének jogszabályban meghatározott rendjéhez fűződő társadalmi érdek.

A részletes indokolás szerint, a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 204. § (1) bekezdése alapján, tiltott határátlépés szabálysértése miatt vonható felelősségre, aki Magyarország államhatárát engedély nélkül vagy meg nem engedett módon lépi át, vagy ezt megkísérli. Az utóbbi időben jelentős problémává váló illegális bevándorlás elleni hatékony fellépést szolgálja a Magyarország déli határszakaszára telepített, az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény, amelynek azonban, a szabálysértési szintű védelmen túl, indokolt büntetőjogi védelmet is nyújtani. A Btk. új 352/A. §-a ezt a célt szolgálja.

A bűncselekményt alapesetben az követi el, aki Magyarországnak az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény (*határzár* – a Szerkesztő megjegyzése) által védett területére a létesítményen keresztül jogosulatlanul belép [Btk. 352/A. § (1) bekezdése]. (Megjegyzendő, hogy a tényállás a határzár más országokon keresztül történő megkerülését nem szankcionálja.)

A tényállás jogtechnikai felosztása: a tényállás egy szakaszból, és azon belül négy bekezdésből áll. Az (1) bekezdés az alapesetet, a (2)–(4) bekezdések a minősített eseteket tartalmazzák. A tényállási elemek vázlatát lásd a mellékletben.

Határzár megrongálása (Btk. 352/B. §)

A bűncselekmény jogi tárgya: elsődlegesen Magyarország szuverenitását jelképező államhatár átlépésének jogszabályban meghatározott rendjéhez fűződő társadalmi érdek, és csak másodlagosan (mintegy mellékesen) a tulajdonjog.

A részletes indokolás szerint, sui generis bűncselekményként kerül a Btk.-ba az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény megsemmisítése vagy megrongálása. Ebben az esetben a védett jogtárgy nem elsősorban a tulajdonjog, hanem az államhatár rendjének a védelme. Jelenleg az ötvenezer forintot el nem érő kárt okozó rongálás csak szabálysértés, az ötszázezer forintot meg nem haladó kárt okozó rongálás pedig egy évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett vétség, így az államhatár védelmét biztosító létesítmény rongálása a legtipikusabb esetekben nem biztosít megfelelő védelmet. A tervezet erre tekintettel szabályozza, az okozott kár mértékétől függetlenül, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett subsidiárius bűncselekményként ezt az elkövetési formát. A 352/A. és 352/B. § szerinti bűncselekmények adott esetben egymással halmazatba kerülhetnek.

A bűncselekményt alapesetben az követi el, aki a határárt megsemmisíti vagy megrongálja, feltéve, hogy súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.

A tényállás jogtechnikai felosztása: a tényállás egy szakaszból, ezen belül négy bekezdésből áll. Az (1) bekezdés a bűncselekmény alapesetét nevesíti, a (2)–(4) bekezdések pedig a minősített eseteket tartalmazzák. A tényállási elemek vázlata a mellékletben olvasható.

Határárral kapcsolatos építési munka akadályozása (Btk. 352/C. §)

A bűncselekmény jogi tárgya: Magyarország szuverenitását jelképező államhatár átlépésének jogszabályban meghatározott rendjéhez fűződő társadalmi érdek.



A részletes indokolás alapján, ugyan-csak büntetőjogi szankciókkal indokolt sújtani azt, aki az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény rendelkezésének megfelelő funkcionálását azáltal veszélyezteti, hogy az ott folyó, a létesítménnyel összefüggő munkavégzést akadályozza. Az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény építése, működésének fenntartása az államhatár

hatékony védelmének kiemelt eszköze.

A létesítménnyel kapcsolatos munkavégzés zavartalansága pedig olyan kiemelt közérdek, amely a büntetőjogi fellépést is indokoltá teszi. A tényállás subsidiárius, csak akkor állapítható meg, ha más bűncselekményt az elkövető nem valósít meg.

A bűncselekményt az követi el, aki a határárral építésével vagy karbantartásával kapcsolatos munkavégzést akadályozza, amennyiben más bűncselekmény nem valósul meg.

A tényállás jogtechnikai felosztása: egy szakasz, amely egyben az alapeset is. A tényállási elemek vázlatát a melléklet tartalmazza. Súly szerinti felosztását tekintve ez a bűncselekmény vétség.²⁵



²⁵ Fotók: <http://www.origo.hu/itthon/20150718-elkeszult-a-hatarzar-mintaszakasza-morahalom.html> (ORIGO – Elkészült Mórahalomnál a biztonsági határárral mintaszakasza. Négy különböző technikával építettek meg egy-egy szakaszt, ezekből választják ki, milyen lesz a teljes, 175 kilométernyi kerítés.)

MELLÉKLET – A TÉNYÁLLÁSI ELEMEK VÁZLATA

Határázár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §)

OBJEKTÍV ELEMEK	
Tárgy	Tárgyi oldal
Jogi tárgy Magyarország szuverenitását jelképező államhatár átlépésének jogszabályban meghatározott rendjéhez fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás Magyarország határázár által védett területére, azon keresztül, a törvényben meghatározott módon történő <u>belépés</u> .
Elkövetési tárgy	Szituációs ismérvek <u>Az elkövetés helye:</u> Magyarországnak az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény (határázár) által védett területe. <u>Az elkövetés módja:</u> a határázáron keresztül, jogosulatlanul.
SZUBJEKTÍV ELEMEK	
Alany	Alanyi oldal
Általános alany A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az alanná válás általános feltételeinek megfelel.	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyes és esetőlegesen szándékkal) valósítható meg.
Speciális alany	Motívum Célzat

Minősített esetek:

- fegyveresen [Btk. 459. § (1) bekezdés 5. pontja], felfegyverkezve [Btk. 459. § (1) bekezdés 6. pontja], illetve tömegzavargás résztvevőjeként történő elkövetés [Btk. 352/A. § (2) bekezdése];
- fegyveresen vagy felfegyverkezve tömegzavargás résztvevőjeként történő elkövetés [Btk. 352/A. § (3) bekezdése];
- amennyiben a minősített esetek [Btk. 352/A. § (2)-(3) bekezdések] bármelyike halált okoz [Btk. 352/A. § (4) bekezdése].

Egyéb rendelkezések

A határzár tiltott átlépése esetén

- kiszabott (letöltendő vagy végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett) szabadságvesztés mellett a kiutasítás nem mellőzhető [Btk. 60. § (2a) bekezdés első mondata];
- az öt évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető [Btk. 85. § (1a) bekezdése];
- a próbaidő tartama két évtől tíz évig terjedhet, de nem lehet rövidebb a bűncselekmény miatt kiszabott kiutasítás tartamánál [Btk. 85. § (2a) bekezdése].

Határzár megrongálása (Btk. 352/B. §)

OBJEKTÍV ELEMELK	
Tárgy	Tárgyi oldal
Jogi tárgy Elsődlegesen Magyarország szuverenitását jelképező államhatár átlépésének jogszabályban meghatározott rendjéhez fűződő társadalmi érdek, másodlagosan a tulajdonjog.	Elkövetési magatartás Az elkövetési tárgy megsemmisítése vagy megrongálása.
Elkövetési tárgy Az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény (határzár), illetve eszköz.	Szituációs ismérvek az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze.
SZUBJEKTÍV ELEMELK	
Alany	Alanyi oldal
Általános alany A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az alannya válás általános feltételeinek megfelel.	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyes és eshetőleg szándékkal) valósítható meg.
Speciális alany	Motívum Célzat

Minősített esetek:

- fegyveresen [Btk. 459. § (1) bekezdés 5. pontja], felfegyverkezve [Btk. 459. § (1) bekezdés 6. pontja], illetve tömegzavargás résztvevőjeként történő elkövetés [Btk. 352/B. § (2) bekezdése];
- fegyveresen vagy felfegyverkezve tömegzavargás résztvevőjeként történő elkövetés [Btk. 352/B. § (3) bekezdése];
- amennyiben a minősített esetek [Btk. 352/B. § (2)-(3) bekezdések] bármelyike halált okoz [Btk. 352/B. § (4) bekezdése].

Egyéb rendelkezések

A határár megrongálása subsidiárius tényállás: csak akkor büntetendő, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg [Btk. 352/B. § (1) bekezdése].

A határár megrongálása esetén

- kiszabott (letöltendő vagy végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett) szabadságvesztés mellett a kiutasítás nem mellőzhető [Btk. 60. § (2a) bekezdés első mondata];
- az öt évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszhető [Btk. 85. § (1a) bekezdése];
- a próbaidő tartama két évtől tíz évig terjedhet, de nem lehet rövidebb a bűncselekmény miatt kiszabott kiutasítás tartamánál [Btk. 85. § (2a) bekezdése].

Határárral kapcsolatos építési munka akadályozása (Btk. 352/C. §)

OBJEKTÍV ELEMOK	
Tárgy	Tárgyi oldal
Jogi tárgy Magyarország szuverenitását jelképező államhatár átlépésének jogszabályban meghatározott rendjéhez fűződő társadalmi érdek.	Elkövetési magatartás Az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény (határár) építésével vagy karbantartásával kapcsolatos <u>munkavégzés akadályozása</u> .
Elkövetési tárgy	Szituációs ismérvek az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze.

SZUBJEKTÍV ELEMÉK	
Alany	Alanyi oldal
Általános alany A bűncselekmény elkövetője bárki lehet, aki az alannyá válás általános feltételeinek megfelel.	Bűnösség A bűncselekmény csak szándékosan (egyenes és eshetőleges szándékkal) valósítható meg.
Speciális alany	Motívum Célzat

Egyéb rendelkezések

A határozással kapcsolatos építési munka akadályozása subsidiárius tényállás: csak akkor büntetendő, ha más bűncselekmény nem valósul meg [Btk. 352/C. § (1) bekezdése].

A határozással kapcsolatos építési munka akadályozása esetén

- kiszabott (letöltendő vagy végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett) szabadságvesztés mellett a kiutasítás nem mellőzhető [Btk. 60. § (2a) bekezdés első mondata];
- az öt évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre felfüggeszthető [Btk. 85. § (1a) bekezdése];
- a próbaidő tartama két évtől tíz évig terjedhet, de nem lehet rövidebb a bűncselekmény miatt kiszabott kiutasítás tartamánál [Btk. 85. § (2a) bekezdése].

